

Niets is dichterbij dan voelen: (2) De vinger op de wonde leggen.

In Thomas kan je een man van vandaag herkennen. Hij is op zijn hoede voor wat hij hoort, gelooft niet elk verhaaltje. Er is veel fantasie in de wereld, er wordt roddel rondgestrooid en ook ronduit bedrogen. Zijn metgezellen vertellen hem dat hun leermeester Jezus uit de dood verrezen is maar dat is nog nooit gezien en je moet vooral oppassen met het geloof van supporters en diepgelovigen. Hij volgt ook niet zomaar hen die zeggen dat ze het “met hun eigen ogen gezien hebben”. Hij gelooft zelfs zijn eigen ogen niet als zijn Jezus daar voor hem lijkt te staan. Het kan een illusie zijn, een goocheltruc of een dubbelganger, een vermomde man. Vandaag de dag laten ze je overigens van alles zien en horen: ik herinner mij het verhaal van de lege couveuses in Koeweit. Getrukeerde foto's zijn met het blote oog niet meer van authentieke te onderscheiden. Een spectaculair beeld wordt tot in den treure opnieuw vertoond zodat je tenslotte niet meer weet wat je ziet, wanneer het gebeurd is of waar het plaats gevonden heeft. Sceptis heerst dus, tenminste voor ongelegen nieuws: een kapotgeschoten gebouw uit Beiroet lijkt op dat uit Aleppo, hoe herken je een jihadist tussen de vluchtelingen? Ik hoorde onlangs het bestaan van oorlogsvluchtelingen en de realiteit van oorlog in Syrië in twijfel trekken. Je hoort wat je wil horen, je kan je ogen sluiten voor wat je niet meer kan of wil zien.

Als de realiteit van buiten en ook van binnenuit ons toch wil bereiken is niets dichterbij dan voelen. Wát je voelt is er en is zeer nabij. Je kan zijn bestaan niet meer ontkennen, al moet je het nog leren herkennen. Die nabijheid kan bijzonder aangenaam zijn maar in andere omstandigheden bedreigend. Je kan iemand een mep verkopen of zelf een slag in je gezicht krijgen, letterlijk of figuurlijk. Vluchten kan niet meer of wordt tenminste erg moeilijk zonder gezichtsverlies.

Terug bij Thomas. Hij legt “de vinger op de wonde”. De vinger op de wonde leggen kan je in twee betekenissen lezen.

Vooreerst het ontdekken of aanwijzen van de waarheid. De vinger op de wonde leggen is een waarheidsmoment. Veel van onszelf is verborgen, ik denk: gelukkig maar. De huid, waarmee we voelen, beschermt ons en maakt ons presentabel en bovendien bedekken we die huid met kledij, in de ene cultuur al een beetje meer dan in de andere. Niet elk stukje huid is zomaar tot naaktheid bestemd. Het verborgene kan pijnlijk of lelijk zijn: een wonde, een defect, een scheefgegroeide toestand, een prothese, een pijnlijke gebeurtenis. Het verborgene kan ook onverwacht mooi zijn en een nieuwe, mooiere, diepere waarheid ontsluiten.

De ontdekking van de waarheid of de waarheidsmededeling is een delicaat gebeuren. Zoals je blootgeven of het voelen en betasten steeds delicaat is. Zoals het doordringen doorheen je beschermende huid, bijvoorbeeld bij medisch-radiologisch onderzoek, steeds wat huiveringwekkend is.

Waarheid moet nochtans kunnen benoemd worden. Een defect moet aangewezen worden, een probleem moet vermeld worden, ook al komt het ongelegen. Als je de problemen die met grootscheepse migratie gepaard gaan of kunnen gaan niet mag benoemen dan zal je ook geen voeling krijgen noch met de problemen van de eigen bevolking, noch met die van de migranten. Als je niet mag zeggen dat iemand gehandicapt is, als je enkel mag zeggen dat

hij “andersvalide” is, dan vrees ik dat je zijn probleem ook niet duidelijk kunt maken, niet ten diepste aanvoelen, laat staan verhelpen. Het recht op waarheidsmededeling is echter niet het onvoorwaardelijke recht op meningsuiting waar men het vandaag zo graag over heeft, laat staan het recht op belediging. Het naar waarheid benoemen moet fijngevoelig zijn, vraagt om respect, om het gepaste uur en tijd, de juiste plaats, de juiste relatie. Ik kies uit wat ik aan wie zeg, waar en wanneer. Wat je aan mekaar in het gezin zegt is niet altijd geschikt om publiek te uiten. Wat je onder vier ogen kunt duidelijk maken is niet altijd gepast in een groep of een plenaire samenkomst. Waarheidsmededeling vraagt om een zorgvuldig contact. Dat contact moet ervoor zorgen dat de aangesprokene weerbaar blijft. Men moet voelen wat hij/zij aankan, zijn/haar ritme volgen. Waarheid is niet louter een correcte opsomming van feiten. Ze berust op correcte feiten maar valt er niet mee samen. Ze vraagt in de eerste plaats om de juiste intentie, ze wordt gezegd in het belang en het voordeel van de andere tot wie men zich richt en vraagt zonder meer een inspanning om afstand te nemen van eigen vóór- of nadeel. Neem van mij aan dat dit niet altijd eenvoudig is en dat je regelmatig in de fout gaat: één ogenblik van verstrooidheid of onoplettendheid en je bent het contact kwijt en vooral nog met jezelf bezig.

Een ander verhaal van “de vinger op de wonde leggen is het meegaan in het gekwetste. Thomas wordt door Jezus zelf uitgenodigd om zijn wonde te betasten. Hij moet durven de wonde te benaderen, te betasten. Hij kan niet weglopen. Een dokter of verplegende moet het gekwetste lichaam durven vastpakken, de kinesist moet het verlamde lidmaat bewegen om het weer tot leven te brengen. In het voelen en betasten maak je je één met de gekwetste mens in zijn onvolkomenheid, in zijn falen, in zijn intimiteit. Zoals men in het voelen en betasten van de geliefde zich met mekaar één maakt in mekaars intimiteit. Je ontdekt, misschien tot je verwondering, een andere mens dan wie je eerst zag en wordt hierdoor bekwaam om die mens te helpen, te begrijpen, te beminnen.

De kwetsuur durven en kunnen aanvaarden en het lijden van de medemens ten dele op je nemen leidt tot een geheel nieuwe herkenning. Nadat Thomas zijn hand in de wonde van Jezus heeft gelegd zegt hij niet: “O Jezus lief, wat een opluchting om je terug te zien.” Hij zegt “*mijn Heer en mijn God*”. *De gekwetste wordt de God die zijn leven verder zal bepalen.*

Om te eindigen in het hier en nu nog een kort verhaal: Een patiënt met multipole sclerose die ik meerdere jaren volgde werd plots ernstig ziek, werd opgenomen op intensieve zorgen maar overleed op korte tijd. Toen zijn puber-dochter door haar moeder bij het lichaam van de overledene gebracht werd huilde ze en beweerde dat het haar vader niet was. De moeder nam haar hand en zei: “kom, streel hem over zijn aangezicht en je zal voelen dat het wel je papa is”. Zo deden zij dit samen en het meisje kwam tot bedaren. Misschien heeft ze toen pas gevoeld wie haar papa en mama waren, heeft ze de sterkte van de moeder en de liefdesband tussen beide en haarzelf echt herkend. Hoe dan ook heb ik toen iets gevoeld en herkend wat ik nooit meer ben kwijt geraakt.

Jacques Goethals

De Lier, 29 mei 2016